

of obtaining gold, silver and bronze medals: winners of World University Games swimming have a similar level of achievement in scores on the FINA table, both men (717 points) and women (719). Silver medalists had lower levels of evaluation of their achievements (696 and 686 points) how and bronze medalists of the World University Games of swimming (678 and 665 points).

The current accounting practices of winners and prize-winners of World University Games of swimming when PivotTables were derived, were based only on the quality of the awards, the were winners first, then the silver medalists and bronze medalists, now needs to adjust the objective assessment of the development of swimming among the Member countries. Therefore, the practice of evaluating the achievements of the team swimmers must be entered the first, quantitative indicators, which will be supplemented with quality depending on the cases of receiving gold, silver and bronze medals is based on the criteria identified in the scores on the table of the FINA.

Key words: World University games, prize medals, men swimmers, women swimmers, FINA table, team rating.

*Гринь О.Р., Гринь А.Р., Дутчак Ю.В.
Національний університет фізичного виховання і спорту
України,
Національний технічний університет України «КПІ»,
Хмельницький національний університет*

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОСОБИСТІСНОЇ ОРГАНІЗОВАНОСТІ СПОРТИВНОГО МЕНЕДЖЕРА

В роботі авторами встановлений взаємозв'язок між особистісною організованістю та ефективністю професійної діяльності менеджерів установ фізичної культури та спорту. Визначені провідні особистісні детермінанти організованості спортивного менеджера. Запропонована тренінгова програма вдосконалення особистісної організованості спортивного менеджера.

Ключові слова: спортивний менеджер, установа фізичної культури та спорту, тренінг, особистісна організованість.

Постановка проблеми. Сучасні економічні тенденції розвитку суспільства висувають особливі вимоги до ефективності діяльності організацій різних форм власності і сегментів ринку національної економіки України, що вимагає використання різнобічних ресурсів. Особливий інтерес до цієї проблематики спостерігається в установах сфери фізичної культури і спорту, що свідчить про велике соціальне значення діяльності даних організацій.

Аналіз публікацій останніх років свідчить про певну увагу до вирішення питань, що пов'язані з підвищенням ефективності некомерційних установ сфери фізичної культури і спорту (В.І. Жолдак, І. І. Переверзін, С.Г Сейранов, А. В. Почінкін та інші). Ефективність установи за твердженням Д.І. Прокопенко залежить від якостей менеджера, зовнішнього середовища, стратегії організації [1]. Стратегія визначає в якому напрямку і яким чином організація повинна розвиватися для досягнення поставлених цілей з використанням

необхідних ресурсів.

Зовнішнє середовище включає в себе соціально – економічні умови, особливості законодавства, систему цінностей і культури суспільства, доступність ресурсів, рівень конкурентоспроможності на ринку. З огляду на це, здатність адекватно оцінити ризики зовнішнього середовища, розробляти відповідну стратегію організації, забезпечувати досягнення цілей і формулювати структуру організації є складовими досконалості та якості менеджера. Важливими компонентами якості менеджера є його особиста організованість, можливість організувати і мотивувати співробітників для досягнення цілей організації.

Безсумнівно, що підвищення професійних якостей менеджера є основним шляхом підвищення ефективності установи внаслідок того що, саме менеджер формує стратегію організації і забезпечує її виконання з урахуванням ризиків зовнішнього середовища.

Мета роботи - пошук шляхів підвищення рівня особистісної організованості спортивного менеджера.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення даних спеціальної та науково - методичної літератури, психодіагностика, педагогічний експеримент, методи математичної статистики.

Результати досліджень. Одним із засобів підвищення рівня особистісної організованості спортивного менеджера є використання спеціального тренінгу. Макшанов С.І. [2] зазначає, що тренінг - це багатофункціональний метод навмисних змін феноменів людини або групи з метою гармонізації професійного та особистісного буття людини. Зайцева Т.В. відносить тренінг до методів групового консультування, визначаючи його як засіб активного групового навчання навичкам спілкування в суспільстві, як засіб впливу на самооцінки особистості, з метою адаптації до нової соціальної ролі [3].

Ефективність тренінгів, вище ефективності індивідуальної роботи [2] внаслідок:

- 1) активності позиції і інтенсивності, яка забезпечується тривалістю і насиченістю програми тренінгів;
- 2) більшості джерел інформації для учасника: тренер, учасники, можливість спостереження власного стану під час виконання тренінгових завдань;
- 3) отримання зворотнього зв'язку не тільки від тренера, але і від інших учасників тренінгу;
- 4) можливості відчувати, що учасник не самотній у своїх проблемах.

Активна позиція, як зазначає А. Прутченков [4], ґрунтується на певній закономірності щодо засвоєння людиною інформації: 10% інформації, яка сприймається на слух; 50 % інформації, яка сприймається зором; 90 % інформації, одержуваної під час самостійної діяльності.

Проектування тренінгової програми удосконалення організованості спортивного менеджера, з урахуванням досліджень Т.Ю. Колошина, А.А.Трусь було здійснено у відповідності до наступних принципів: послідовності, метафоризації, транспективності [5].

У процесі розробки тренінгової програми враховувалися особливості управлінської

діяльності спортивного менеджера і сучасні теоретико - методичні основи організації проведення тренінгів. В якості вхідних показників використовувалися провідні особистісні детермінанти («асертивності», «аналітико - планова») організованості спортивного менеджера, отримані в результаті факторного та кореляційного аналізу її складових. Асертивність (англ. asert - «наполягати на своєму») - здатність в ситуації зовнішнього тиску коректно відстоювати свої інтереси і свою лінію поведінки, спокійно говорити «ні» тому, що не влаштовує і продовжувати, в соціально прийнятній формі ефективно наполягати на своїх правах [8,14]. Детермінанта «асертивності» особистісної організованості спортивного менеджера обумовлюється ввічливістю, врівноваженістю, вимогливістю керівника. Вклад детермінанти «асертивності» в загальну дисперсію вибірки становить 9,8%. Детермінанта «аналітико - планова» особистісної організованості спортивного менеджера характеризує здатність в здійсненні стратегічного і оперативного планування, формування системи контролю в установі. Ця детермінанта обумовлюється далекоглядністю, комунікабельністю спортивного менеджера. Вклад детермінанти «аналітико - планової» в загальну дисперсію вибірки становить 8,2%.

У процесі кореляційного аналізу була відзначена наявність достовірних позитивних взаємозв'язків між «аналітико - плановою» та «стабілізаційною» детермінантами ($r = 0,67$, $p < 0,05$), а також «аналітико - плановою» та «вольовою» детермінантами ($r = 0,62$, $p < 0,05$). Для формування тренінгової програми з удосконалення особистісної організованості спортивного менеджера були використані інтерактивні техніки «асертивності» і «тайм менеджменту» [8,9,12], модифіковані з урахуванням специфіки управлінської діяльності. Інтерактивні техніки - це техніки, які забезпечують активну взаємодію менеджерів і персоналу організацій (або представників кожної з вказаної категорії окремо) в умовах навчальних тренінгів та семінарів, спрямованих на їх підготовку до вирішення актуальних управлінських та професійних завдань. Використання інтерактивних технік:

- дає можливість осмислити зміст і значення тих чи інших психолого - управлінських феноменів;
- сприяє аналізу сутності основних понять організаційної психології, окремих характеристик цих понять;
- орієнтує на усвідомленні сучасних підходів до управлінської діяльності та розвитку організації;
- створює умови під час взаємодії менеджерів або персоналу організації прямо чи опосередковано, в індивідуальній чи груповій формі осмислити певні проблеми, які існують у діяльності організації, формальних чи неформальних груп, конкретних особистостей;
- забезпечує визначення конкретних напрямів і шляхів вирішення проблем, які існують у діяльності організації (груп людей в організаціях, окремих особистостей), перспективних напрямів їх розвитку;
- створює умови для отримання навичок, що сприяє підвищенню ефективності діяльності організації (прийняттю колегіальних і індивідуальних рішень, налагодженню ділового та управлінського спілкування, облік мотивації діяльності менеджерів і персоналу, формуванню

сприятливого соціально - психологічного клімату) [10,12,15].

Структурна схема розробленої тренінгової програми з удосконалення особистісної організованості спортивного менеджера представлена на рис.1.

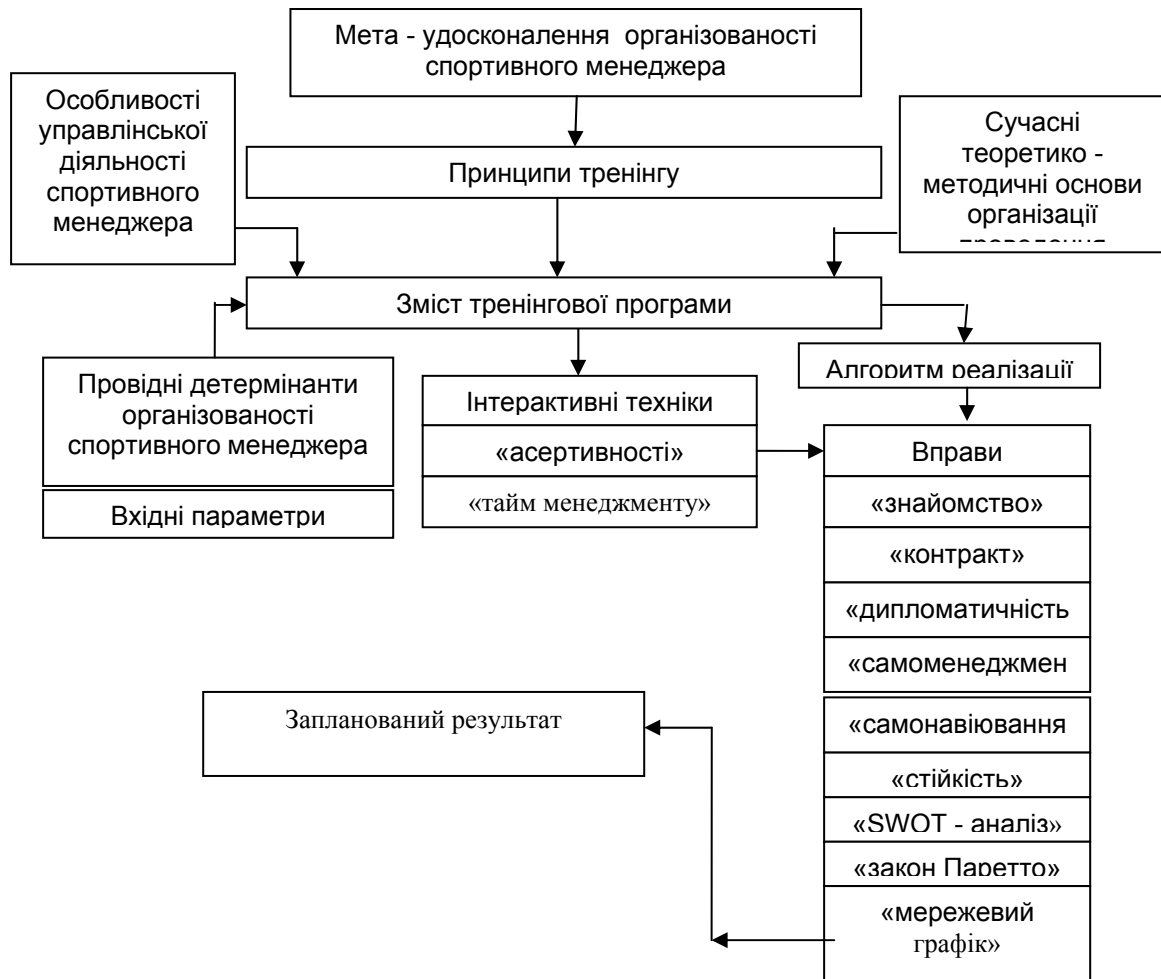

Рис 1. Структурна схема тренінгової програм вдосконалення особистісної організованості спортивного менеджера

Реалізація запропонованої тренінгової програми здійснювалась протягом двох днів. Загальна тривалість тренінгової програми щодо вдосконалення організованості спортивного менеджера, як суб'єкта управлінської діяльності, становила майже 10год. В якості випробовувани виступали директора дитячо - юнацьких спортивних шкіл (n = 25), які були поділені, залежно від ефективності діяльності установи, на дві групи: основна (малоефективні) і контрольна (ефективні).

Ефективними спортивними менеджерами, на нашу думку, є директора дитячо - юнацьких спортивних шкіл, яким відповідними органами виконавчої влади сфери фізичної культури і спорту присвоєно відповідні категорії (вища, перша, друга), а малоефективними, яким зазначені категорії не присвоєно [11]. У тренінгу брали участь спортивні менеджери основної групи, тобто без відповідної категорії.

Для перевірки ефективності запропонованої тренінгової програми був проведений формуючий експеримент. Аналіз результатів формуючого експерименту вдосконалення організованості спортивного менеджера показує збільшення середнього значення «аналітико

- планової» детермінанти в основній групі на 3,6 бали, що відповідає 11% (табл.1).

Таблиця 1

Результати формуючого експерименту удосконалення організованості спортивного менеджера

Основні детермінанти особистісної організованості спортивного менеджера	До експерименту				Після експерименту			
	основна група, n =12		контрольна група, n =13		основна група, n =12		контрольна група, n =13	
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S
Аналітико-планова	18.1	2.61	21.5	3.20	21.7	2.75	21.6	3.25
Асертивна	1.4	0.51	1.9	0.28	1.9	0.33	2.0	0.30

Так само, простежується позитивна динаміка в «асертивній» детермінанті в цій групі менеджерів. Слід відзначити, що під впливом запропонованої тренінгової програми в основній групі зміни значення «аналітико - планової» детермінанти відповідають високому рівню, зміни «асертивної» - середньому рівню. Є підстави стверджувати, що позитивні зміни показників провідних детермінант особистісної організованості спортивного менеджера на зазначені рівні забезпечить підвищення ефективності управлінської діяльності менеджера зокрема, й установи очолюваної ним, в цілому.

В той же час, у контрольній групі спортивних менеджерів, де не використовувалась розроблена тренінгова програма, спостерігається дещо інша ситуація. Суттєвих змін в показниках провідні детермінанти особистісної організованості, що впливають на ефективність професійної діяльності спортивного менеджера, не зазнали.

Отриманий фактичний матеріал дослідження дає підставу зробити висновок про те, що запропонована тренінгова програма є ефективним засобом удосконалення особистісної організованості спортивного менеджера.

ВИСНОВКИ. Тренінгова програма вдосконалення особистісної організованості спортивного менеджера, відмінними рисами якої є комплексний облік принципів її проектування, сучасні теоретико - методичні основи організації тренінгів та особливості управлінської діяльності у сфері фізичної культури і спорту, спрямована на формування у менеджерів провідних особистісних професійних якостей, належний рівень яких забезпечить підвищення ефективності діяльності закладів фізичної культури і спорту.

Зміст та алгоритм реалізації розробленої тренінгової програми відрізняється від наявних використанням інтерактивних засобів по «асертивності» і «тайм менеджменту», які адаптовані до специфіки управлінської діяльності спортивного менеджера.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прокопенко Д. Гибкая система развития менеджеров – ключ к эффективности организации [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://yandex.ua.yandexsearch?/>
2. Психология менеджмента: Учебник / Под ред.. проф. Г.С. Никифорова. – СПб.: Издательство С.-Петербургского университета, 2000. – 572 с.
3. Зайцева Т.В. Теория психологического тренинга [монография]. / Т.В.Зайцева. – СПб.: Речь, 2002. – 80 с.
4. Прутченков А.С. Социально-психологический тренинг в школе / А.С.Прутченков. - М.: ЭКСМО-ПРЕСС, 2001 - 640 с.
5. Колошина Т.Ю. Арт-терапевтические техники в тренинге: характеристики и использование. Практическое пособие для тренера / Т.Ю. Колошина, А.А.Трусь – СПб.: Речь, 2010. – 189 с.
6. Переверзин И. И. Менеджмент спортивной организации: учебное пособие. – 3-е изд., перераб.

- и доп. / И. И. Переверзин. – М.: Физкультура и спорт, 2006. – 464 с.
7. Починкин А. В. Экономика физической культуры и спорта: монография / А. В. Починкин, С. Г. Сейранов. – М.: Советский спорт, 2011. – 328 с.
  8. Бишоп С. Тренинг ассертивности [пер. с англ.] / Сью Бишоп. – СПб.: Питер, 2001. – 208 с.
  9. Васильченко Ю.Л. Самоучитель по тайм-менеджменту. / Ю.Л.Васильченко, З.В.Таранченко, М.Н.Черныш. – СПб.: Питер, 2007. — 256 с.
  10. Карамушка Л.М. Технологія роботи організаційних психологів: навч. посіб. / Л.М. Карамушка. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – 366 с.
  11. Малинин А.Б. Менеджмент деятельности спортивных школ: учебное пособие/ А.Б. Малинин, В.А. Малинин. – М.: Физическая культура, 2008. – 240 с
  12. Друкер П.Ф. Энциклопедия менеджмента [пер. с англ.] / П.Ф. Друкер. – М.: Издательский дом "Вильямс", 2004. – 432 с. III.45
  13. Гріфін Р. Основи менеджменту: [підручник] / наук. ред. В. Яцура, Д. Олесневич] / Р. Гріфін, В. Яцура. – Львів: Бак, 2001. – 624 с. 4.34
  14. Masakowski E. Strategy Making Under Causal Ambiguity: Conceptual Issues and Empirical Evidence / E. Masakowski // Organization Science. – 1997. – July-Aug. 4.35
  15. Brislin R.W. Intercultural Communication Training// Handbook of International and Intercultural Training, New York, 1989. 4.24.
  16. Ферис Тимоти Как работаать по четыре часа в неделю[пер. с англ.] / Тимоти Феррис. – М.: Издательство «Добрая книга», 2009. – 312 с. 4.22.

Аннотация. Гринь О.Р., Гринь А.Р., Дутчак Ю.В. Пути совершенствования личностной организованности спортивного менеджера.

Авторами установлена взаимосвязь между личностной организованностью и эффективностью деятельности учреждения физической культуры и спорта. Определены ведущие личностные детерминанты организованности спортивного менеджера.

Показано, что способность правильно оценить риски внешней среды, разрабатывать соответствующую стратегию организации, обеспечивать достижение целей и формулировать структуру организации являются составляющими качества менеджера. Важными компонентами качества менеджера является его личная организованность, возможность организовать и мотивировать сотрудников для достижения целей организации.

В результате исследования обоснована целесообразность использования тренинговой программы совершенствования личностной организованности спортивного менеджера для повышения эффективности его профессиональной деятельности.

Ключевые слова: спортивный менеджер, учреждение физической культуры и спорта, тренинг, личностная организованность.

Annotation. Green O.R., Green A.R., Dutchak Y.V. Ways of perfection of personality good organization of sport manager.

Interconnection between personal organization and effectiveness of activity of establishments of physical culture and sports is set by the authors of this article. Leading personal determinants of organization of sport manager are determined. Training program of improving of personal organization of sport manager is developed and proved.

It is shown that the qualities of manager are .ability to correct estimate risks of environment, to

develop corresponding strategy of organization, provide the achievement of aims and formulate the structure of organization. The important components of quality of manager is his personal good organization, possibility to organize and explain employees for the achievement of aims of organization.

Improving quality of manager is the basic way of increase of efficiency of establishment, because of that, exactly a manager forms strategy of organization and provides her implementation taking into account the risks of environment.

The features of administrative activity of sport manager and modern theoretic and methodic e bases of organization of realization of training were taken into account in the processes of training program design. The entrance indexes were leading personality determinants ("acceptivtyi" "analytic-planned") of good organization of sport manager got as a result of factor and cross-correlation analysis of her constituents.

The interactive techniques of "acceptivtyi" and "management period" were used and modified for forming of the training program on of improvement of personality good organization of sport manager taking into account the specific of administrative activity,

The expediency of use the training program of improvement of personality good organization of sport manager was a result of research of the increase of efficiency of his professional activity.

Key words: sport manager, establishment of physical culture and sports, training, personal organization.

Єременко Н. П.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

ХАРАКТЕРИСТИКА ВЕСЛУВАННЯ НА ЧОВНАХ «ДРАКОН»ЯК І ОДНОГО ІЗ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ РЕКРЕАЦІЇ

Розважальна та змагальна практика використання драгонботу робить цей вид веслування одним з найпопулярніших дисциплін Міжнародної федерації каное. Це видовищний і цікавий вид спорту, що має давні історичні корені, . найближчим часом, існує велика ймовірність посилення позицій драгонботу, як у спорті, так і у сфері розваг.

Ключові слова: драгонбот, рекреація, веслування, човен, розважальна дисципліна, спорт

Вступ. В даний час в Україні спостерігається підвищена увага населення до різних видів фізичної рекреації. Така тенденція викликана низкою факторів, такими як малорухливий спосіб життя, зниження рівня фізичного стану населення на тлі екологічного дисбалансу і соціально-економічної нестабільності. Одним з рішень даної проблеми є пропаганда здорового способу життя та розвиток масового спорту [1,2].

Веслування - особливий вид рухової діяльності, що протікає одночасно у двох середовищах - повітряному і водному, на природних водоймах і в мінливих погодних умовах, що робить її засобом оздоровлення, загартовування, підвищення сили і витривалості, а також засобом активної розрядки [4,5].

Одним з наймолодших видів спорту в Україну є веслування на човнах «Дракон» (драгонбот), який в країні розвивається вже близько 8 років. Драгонбот – це не Олімпійський вид спорту, але дуже розвинений в країнах Азії, а останнім часом – і інших країн Світу, він масовий, демократичний, не вимагає початкових умінь і базової спортивної підготовки.